

**URZĄD DOZORU
TECHNICZNEGO**

BEZPIECZNA OBSŁUGA

**DŹWIGÓW BUDOWLANYCH
TOWAROWO-OSOBOWYCH**

**BEZPIECZEŃSTWO
TWÓJ WYBÓR**

KWIECIEŃ 2016

URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO

Wydawca:

Urząd Dozoru Technicznego
ul. Szczęśliwicka 34, 02-353 Warszawa
udt@udt.gov.pl, www.udt.gov.pl

 UDT.Bezpieczenstwo.Techniczne

 Urząd Dozoru Technicznego

Redakcja:

Ewa Dorobińska, Zespół Prasowy

Konsultacja merytoryczna:

Wojciech Piłatowicz, Wydział Urządzeń Transportu Bliskiego UDT

Ilustracje:

Piotr Promiński

Produkcja:

Zespół Prasowy UDT, kwiecień 2016 r.

Wszystkie prawa zastrzeżone © Urząd Dozoru Technicznego

Szanowni Państwo,

broszura „Bezpieczna obsługa dźwigów budowlanych towarowo-osobowych” jest elementem tegorocznej kampanii edukacyjno-prewencyjnej UDT „Bezpieczeństwo - Twój wybór”.

Dźwigi budowlane to urządzenia montowane na placu budowy i służące przede wszystkim do pionowego transportu osób i materiałów budowlanych. Na rynku istnieje wiele rodzajów tych urządzeń, spełniających różne oczekiwania użytkowników pod względem parametrów technicznych, jakości i ergonomii, ale zasady bezpiecznej pracy z nimi są w większości takie same.

Wypadki związane z eksploatacją dźwigów budowlanych wskazują na zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania instrukcji eksploatacji urządzenia i lekceważenia zasad bezpieczeństwa pracy.

Obowiązkiem pracodawcy jest dostosowanie starszych urządzeń do minimalnych wymagań BHP w zakresie użytkowania tych urządzeń przez pracowników w czasie pracy. W związku z tym broszura zawiera listę najczęściej identyfikowanych zagrożeń.

Życzymy bezpiecznej pracy!
Zespół Prasowy UDT

DŹWIGI BUDOWLANE POD DOZOREM TECHNICZNYM

Dźwigi budowlane podlegają dozorowi technicznemu zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. *w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu* (Dz.U. z 2012 r. poz. 1468). Każdy dźwig budowlany, aby mógł być legalnie eksploatowany, musi posiadać aktualną decyzję zezwalającą na eksploatację, wydaną przez właściwą jednostkę dozoru technicznego.

W celu uzyskania decyzji zezwalającej na eksploatację, eksploatujący powinien pisemnie zgłosić urządzenie do badania technicznego we właściwym Oddziale UDT dołączając dokumentację określoną w § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki,

Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. *w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego* (Dz.U. nr 193, poz. 1890).

Po złożeniu kompletu dokumentów, przeprowadzeniu przez inspektora UDT badania technicznego i wykonaniu czynności sprawdzających z wynikiem pozytywnym, UDT wydaje decyzję zezwalającą na eksploatację dźwigu budowlanego (na podstawie art. 14 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym, Dz.U. z 2013, poz. 963 ze zm.).

KWALIFIKACJE OSÓB OBSŁUGUJĄCYCH LUB KONSERWUJĄCYCH DŹWIGI BUDOWLANE

Osoby, które obsługują lub konserwują dźwigi budowlane muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje do wykonywania tych czynności. W celu uzyskania zaświadczeń kwalifikacyjnych do obsługi dźwigów budowlanych należy zdać egzamin (składający się z części teoretycznej i praktycznej) przed komisją Urzędu Dozoru Technicznego. Urząd Dozoru Technicznego sprawdza kwalifikacje osób zgodnie z:

- ustawą z dnia 21 grudnia 2000 r. *o dozorze technicznym*,
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. *w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń*

technicznych (Dz.U. nr 79, poz. 849), zmienionym rozporządzeniem z dnia 20 lutego 2003 r. (Dz.U. nr 50, poz. 426).

rozporządzeniem z dnia 20 lutego 2003 r. (Dz.U. nr 50, poz. 426).

Szczegółowa tematyka egzaminacyjna dla osób ubiegających się o uzyskanie zaświadczenia kwalifikacyjnego do obsługi lub konserwacji urządzeń transportu bliskiego jest dostępna na stronie internetowej UDT www.udt.gov.pl w zakładce Dozór techniczny / Kwalifikacje osób.

Wszystkie filmy z kampanii „Bezpieczeństwo - Twój wybór” są dostępne na kanale UDT na YouTube

Urząd Dozoru Technicznego

UWAGA!

**BROSZURA NIE
ZASTĘPUJE INSTRUKCJI
EKSPLOATACJI
WYTWÓRCY DŹWIGU
BUDOWLANEGO**

**BEZPIECZEŃSTWO
TWÓJ WYBÓR**

OBOWIĄZKI EKSPLOATUJĄCEGO

Podstawowe obowiązki eksploatującego dźwig budowlany:

- zgłoszenie zamiaru eksploatacji dźwigu do UDT i poddawanie urządzenia okresowym badaniom technicznym w obecności konserwatora i obsługującego
- zapewnienie właściwej konserwacji i obsługi urządzenia
- zapewnianie na co dzień właściwego stanu technicznego dźwigu – tzw. codzienna obsługa techniczna

Przed rozpoczęciem pracy obsługujący dźwig budowlany powinien upewnić się:

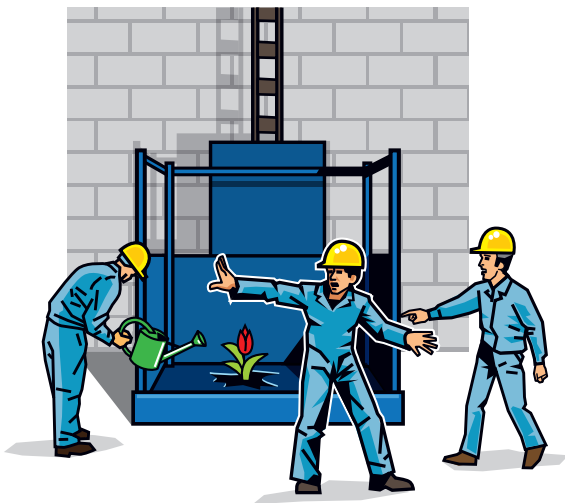
- czy decyzja UDT zezwalająca na eksploatację dźwigu budowlanego jest aktualna
- czy posiadane zaświadczenie kwalifikacyjne jest odpowiednie do dźwigu, na którym zamierza pracować
- czy dokonano wszystkich przeglądów konserwacyjnych i potwierdzono podpisem uprawnionego konserwatora (zapisy w dzienniku konserwacji)
- czy na wyposażeniu urządzenia jest właściwa instrukcja eksploatacji

ZGODNIE Z INSTRUKCJĄ

Przeczytaj uważnie instrukcję! Nie ufaj rutynie lecz wiedzy! Czynności związane z obsługą i konserwacją dźwigu powinny być wykonywane zgodnie z instrukcją eksploatacji opracowaną przez producenta oraz z przepisami o dozorcze technicznym.

Instrukcja powinna być przechowywana w miejscu eksploatacji dźwigu, w zasięgu ręki obsługującego. Nieprzestrzeganie instrukcji eksploatacji lub jej brak na stanowisku pracy jest jednym z najpoważniejszych wykroczeń przeciw bezpieczeństwu pracowników!

SPRAWDZANIE STANU TECHNICZNEGO

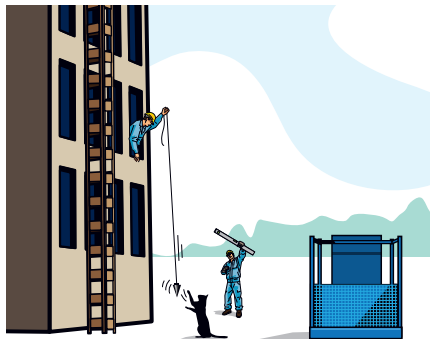
Przed podjęciem pracy obsługujący musi dokonać oceny ogólnego stanu technicznego dźwigu w oparciu o jego instrukcję eksploatacji, a wyniki prób i sprawdzeń odnotować w dokumentach eksploatacyjnych (np. dziennik obsługi).

Sprawdź m.in.:

- urządzenia zabezpieczające (np. wyłącznik zatrzymania awaryjnego) - nie wolno przy nich manipulować, ani tym bardziej boczniować, natomiast należy sprawdzić, czy łączniki bezpieczeństwa nie zostały zboczniowane

- wszelkie oznakowania urządzenia, tabliczki ostrzegawcze i informacyjne (wskazówki dotyczące bezpieczeństwa i zagrożeń muszą być czytelne)
- panel sterowniczy, działanie elementów sterowniczych, sygnalizację i oświetlenie

W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości w pracy dźwigu należy natychmiast wstrzymać jego pracę i powiadomić pracodawcę.

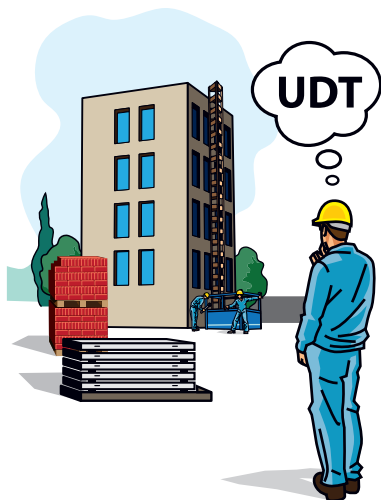
WŁAŚCIWY MONTAŻ

Dźwig budowlany musi być montowany i demontowany zgodnie z instrukcją montażu opracowaną przez producenta. Urządzenie należy ustawić pionowo, w stabilny sposób i, jeśli wymaga tego producent, zakotwiczyć je do budynku. Po zakończeniu pierwszego montażu dźwigu na danym obiekcie budowlanym inspektor UDT przeprowadza badanie doraźne eksploatacyjne urządzenia.

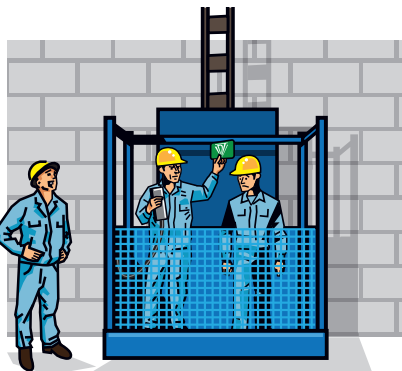
WŁAŚCIWA KONSERWACJA

Podstawą bezpieczeństwa eksploatacji dźwigu jest właściwa konserwacja, zgodna z instrukcją eksploatacji i przepisami o dozorze technicznym, prowadzona przez konserwatora posiadającego zaświadczenie kwalifikacyjne wydane przez UDT. Wszystkie przeprowadzone przez konserwatora czynności przy urządzeniu (próby, sprawdzenia, prace konserwacyjne) powinny być odnotowane w dzienniku konserwacji.

NAPRAWY I MODERNIZACJE

Wszelkie naprawy i modernizacje mogą być wykonywane wyłącznie przez zakłady uprawnione przez UDT (odpowiednio do napraw lub modernizacji) oraz w uzgodnieniu z UDT.

WYKWALIFIKOWANA OBSŁUGA

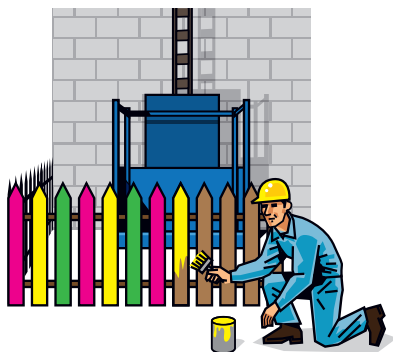
Obsługa dźwigu budowlanego może być powierzona wyłącznie osobie z odpowiednimi kwalifikacjami, potwierdzonymi zaświadczeniem wydane przez UDT.

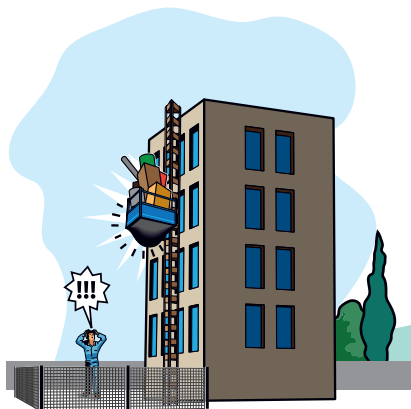
ŚRODKI OCHRONY OSOBISTEJ

Przystępując do pracy na dźwigu budowlanym należy zadbać o właściwe ubranie. Pracodawca powinien wyposażyć pracownika w odpowiednie środki ochrony osobistej.

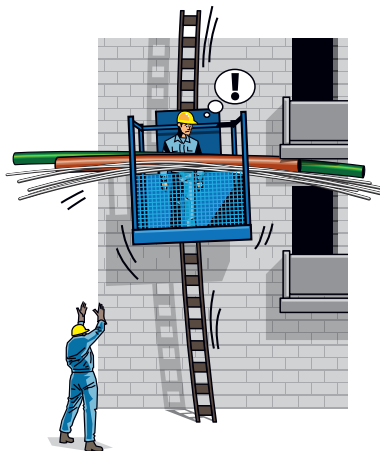
WYZNACZANIE STREFY NIEBEZPIECZNEJ

Rozpoczynając pracę obsługujący musi wyznaczyć w określonych przypadkach strefę niebezpieczną dźwigu, gdzie występuje zagrożenie bezpieczeństwa lub zdrowia ludzkiego, np. poprzez wygrodzenie obszaru pracy taśmą ostrzegawczą.

UDŹWIG

Nie przeciążaj platformy roboczej dźwigu! Nie przekraczaj dopuszczalnego obciążenia ani dopuszczalnej liczby osób!

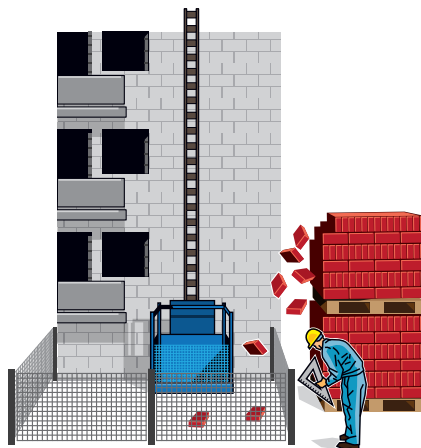
ROZMIESZCZENIE ŁADUNKÓW

Przewożone ładunki należy ułożyć w stabilnej pozycji, równomiernie obciążając platformę. Ładunki nie mogą wystawać poza obręb platformy.

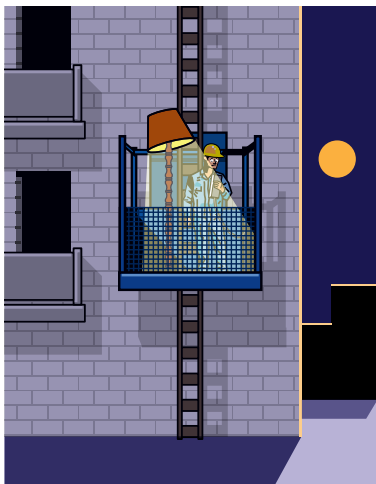
PRACA POD PLATFORMĄ ROBOCZĄ

Praca pod platformą roboczą jest dopuszczalna tylko po zabezpieczeniu jej przed niezamierzonym ruchem.

BEZPIECZNA ODLEGŁOŚĆ OD DŹWIGU

Jeżeli zachodzi potrzeba składowania materiałów budowlanych w pobliżu dźwigu, należy zachować bezpieczną odległość od ruchomych części urządzenia, uwzględniając przepisy BHP dotyczące składowania urządzeń i materiałów budowlanych. Składowiska materiałów, wyrobów i urządzeń technicznych wykonuje się w sposób wykluczający możliwość wywrócenia, zsunięcia, rozsunięcia się lub upadku składowanych wyrobów i urządzeń.

PRACA PO ZACHODZIE SŁOŃCA

Należy zadbać o dostateczne oświetlenie miejsca pracy.

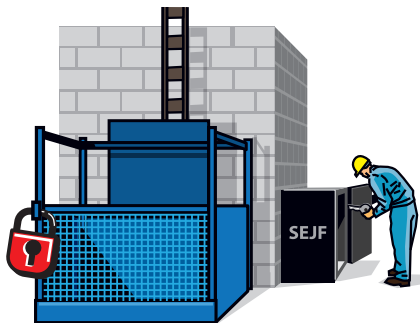
PRACA W CZASIE MROZU

Należy sprawdzić jaka jest najniższa temperatura, w której urządzenie może pracować.

PRACA W CZASIE BURZY

W czasie burzy należy wstrzymać pracę ze względu na niebezpieczeństwo porażenia piorunem.

KONIEC PRACY

Podczas krótkiej przerwy w pracy należy zabezpieczyć urządzenie przed dostępem osób nieupoważnionych. Po zakończeniu pracy należy upewnić się, że platforma dźwigu znajduje się w pozycji postojowej określonej przez producenta (np. całkowicie opuszczona) i jest zabezpieczona przed dostępem osób nieupoważnionych.

TRANSPORT

Przewozić wolno tylko urządzenie starannie zdemontowane, zapakowane i zabezpieczone.

LISTA NAJCZĘŚCIEJ IDENTYFIKOWANYCH ZAGROZEŃ

Zagrożenia wynikające z niezgodności z wymaganiami rozdziału 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz.U. nr 191, poz. 1596, ze zm.)

ZAGROŻENIE / SYTUACJE ZAGRAŻAJĄCE		PARAGRAF
1	Nieoznaczone elementy sterownicze lub oznaczenia elementów sterowniczych w języku obcym	par. 9.1
2	Przyciski wystające ponad obudowę	par. 9.2
3	Brak uziemienia tego bieguna obwodu sterowego, do którego podłączone są cewki styczników	par. 11
4	Ryzyko kontaktu z ruchomymi częściami maszyn – podczas opuszczania w strefie niebezpiecznej (2m od podłoża)	par. 15.3
5	Brak osłon masztu na podeście – możliwe zgniecenie pomiędzy ruchomym podestem a skratowaniami masztu	par. 15.3
6	Dostępna nieosłonięta otwarta przekładnia	par. 15.3
7	Brak kasety zewnętrznej do jazd próbnych	par. 17.1
Maszyna niewyposażona w oznakowania konieczne do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników. Przykład - na trwałej etykiecie na platformie roboczej umieścić opis:		
8	a) udźwig nominalny w kg b) udźwig nominalny podany jako dopuszczalna liczba osób i masa sprzętu w kg c) maksymalna prędkość wiatru podczas pracy (km/godz.)	par. 18.1
9	Brak środków zapobiegających opadaniu platformy z nadmierną prędkością	par. 25.2.1

WAŻNE

Lista najczęściej identyfikowanych zagrożeń stanowi pomoc dla eksploatującego, ale nie wyczerpuje katalogu możliwego ryzyka. Należy pamiętać, że do eksploatującego należy kompleksowa ocena zgodności dźwigu z wymaganiami rozdz. 3 ww. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie *minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn* przez pracowników podczas pracy. Powinnością eksploatującego jest dostosowanie dźwigu do tych wymagań.

Urząd Dozoru Technicznego
ul. Szczęśliwicka 34
02-353 Warszawa
tel. 22 57 22 100
www.udt.gov.pl

**BEZPIECZEŃSTWO
TWÓJ WYBÓR**